

PYHYYDESTÄ JA TEKOPYHYYDESTÄ

TM Markus Paavola

Kristityn päämäärä

Kristillisenä ihanteenamme ja päämääränämme on täydellisyys: “Olkaa siis te täydelliset, niinkuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on” (Matt. 5:48). Ei voitane edes odottaa, että rakkauden Jumala, joka loi meidät omaksi kuvakseen ja kaltaisekseen (1 Moos. 1:26), antaisi meille vähäisemmän ihanteen ja päämäärän. Kristillinen täydellisyys merkitse pyhyyttä – pyhyiden täyteyttä. Kukaan ei voi olla täydellinen olematta pyhä. Kehotuksen täydellisyyteen voimme siten asettaa myös muotoon: “Olkaa pyhät, sillä minä olen pyhä” (3 Moos. 11:44).

Pyhyiden täyteys tarkoittaa, että saavutamme meille jo luomisessa pyrkimystemme ensisijaiseksi kohteeksi asetetun Kristuksen täyteyden täyden iän määrän (ks. Ef. 4:13). Meidän on kunkin edettävä oman pyhityksemme tiellä, jotta voisimme luomisessa meille annetun kutsun mukaisesti pyhittää koko maailman, koko Jumalan suurenmoisen luomistyön. Pyhyyden sisältyvät kaikki kristilliset hyveet, jopa rakkaus, hyveistä suurin, mutta mikään näistä ei vielä ole kristillinen hyve, jos meiltä kokonaan puuttuu pyrkimys pyhyyteen.

Vaeltaessamme tällä pyhyiden tiellä meidän on muistettava, että Kirkon ihanne ei ole koskaan “vain” ihanne. Se ei ole jotain kaukaista ja saavuttamatonta, sillä sen tulisi olla todellisuutta tässä ja nyt. Pyhyys on kristitylle luonnollinen ja terve olotila, kun taas nykyinen synnin vääristämä tilamme on luonnonvastainen ja hengellisesti sairas. Tätä seikkaa ei voitane liikaa korostaa, sillä juuri siihen perustuu hengellisen elämämme dynaaminen luonne. Emme siis kiellä, että kristillinen elämä on jatkuva prosessi, vaan pikemminkin löydämme tasapainoisemman näkökulman tähän prosessiin.

Monista lankeemuksistamme huolimatta pyhyiden tulee siis olla jatkuva pyrkimystemme ja ponnistelujemme kohde. Koska se kuitenkin tapaa usein jäädä arkisessa vaelluksessamme tavoittamatta, aidon kristillisen elämän leimallisimpia piirteitä ovat synnintunto, katumus ja nöyryys, jotka yhdessä muun hengellisen ponnistelumme kanssa tekevät meidät avoimiksi Kristuksen ja Pyhän Hengen toiminnalle. Katumuksen mysteeri, kuten kaikki Kirkkomme pyhät toimitukset, tulee ymmärrettäväksi juuri kristillisestä ihanteesta käsin. Koska lankeamme pois ihanteesta, tarvitsemme välttämättä katumuksen mysteerion puhdistavaa voimaa.

Kirkkokunnassamme tapahtuneeseen niin kutsuttuun liturgiseen uudistukseen liittyvä sinänsä oikea korostus, että Ehtoolliseen osallistuminen ei aina edellytä katumuksen mysteerioon osallistumista, tapahtui tästä näkökulmasta pastoraalisesti ehkä huonoimmalla mahdollisella hetkellä. Se tapahtui tilanteessa, jolloin käsityksemme kristillisestä ihanteesta oli ympäristön paineen alla alkanut jo hämärtyä. Se lienee myös itse osaltaan ollut hämärtämässä käsitystämme ihanteesta ja itse pyhydestä. Koska käsityksemme ihanteesta ja pyhydestä on kadoksissa, kadoksissa on myös ymmärryksemme katumuksen mysteerion ja kaikista muista Kirkkomme pyhistä toimituksista.

Samalla käsityksemme Jumalan käskyjen ja Kirkon niiden tueksi asettamien hengellisen elämän säädösten ja ohjeiden luonteesta ja merkityksestä on vääristynyt. Koska tarkastelemme niitä ulkokohtaisesti ja lainomaisina, alamme luonnollisesti vieroksua niitä ulkokohtaisesti ja lainomaisina. Kristityn näkökulmasta niiden ei kuitenkaan tulisi olla sen enempää ulkokohtaisia kuin legalistisiakaan, sillä hänestä on kasteessa tullut uusi luomus – taivaan valtakunnan kansalainen ja Kristuksen ruumiin jäsen. Hengellisesti suuntautunut kristitty ymmärtää, että

käskyt, säädökset ja jopa monet ulkoiset tavat ovat muokkautuneet Pyhän Hengen ohjauksessa ja ilmentävät kastetun sisäistä elämää Pyhässä Hengessä. Jumalan laki on hengellisen ihmisen sydämessä, ei enää kivitauluissa tai siveysopin oppikirjoissa.

Pyhyiden näkökulmasta ei löydy ristiriitaa sen enempää armon ja lain kuin armon ja tekojenkaan välillä. Voimme sanoa, että kristitylle Jumalan armo on ennen muuta Jumalan pyhittävää voimaa. Tämä pyhittävä voima on läsnä myös Jumalan käskyissä ja niiden noudattamisessa.

Ainoastaan pyhyiden näkökulmasta me voimme todella ymmärtää synnin luonteen kaikessa traagisuudessaan. Synti ei ole syntiä siksi, että se edustaa vain ulkonaisten normien rikkomista, sillä Kirkon käskyt ja säädökset eivät ole “vain” ulkonaisia käskyjä ja määräyksiä. Ne sekä ilmentävät pyhyiden ihannetta että ohjaavat sen saavuttamiseen. Synti on siten aidon ihmisytemme turmelemista ja lankeamista pois Kirkon viitoittamalta pyhyiden tieltä.

Jos emme ymmärrä, että kristittyinä meidän tulisi elää pyhyiden täyteydessä jo tässä ajassa, saatamme vielä erehtyä luulemaan, että aikojen ja olosuhteiden vaihdellessa kristillinen ihanne voisi eettisine opetuksineen muuttua. Vaikka tietyin ulkonaisin kriteerein tarkasteltuna olisimme kuinka kirkollisia tahansa, mutta elämme jo lähtökohdiltaan Kirkon ihanteen vastaisesti, me erottaudumme Kirkon aidosta pyhyteen kurottautuvasta elämästä. Näin tehden emme pyhitä ja kirkasta itseämme ja maailmaa, vaan maallistamme kirkollista elämää.

Exkursio: Kolme elämäntapaa

Varsinaisen aiheemme syvemmän ymmärtämisen kannalta meidän on hyödyllistä poiketa siitä hetkeksi ja tarkastella raamatullis-patristisen tradition tekemää jakoa ihmisen “lihallisen”, “sielullisen” ja “hengellisen” elämäntilan välillä. Oppaaksemme saamme aiheita Filokaliassa (“Mielen puhdistamisesta”) laajalti käsitelleen pyhän Niketas Stithatoslaisen.

Ihmisestä, josta voidaan käyttää ilmausta “lihallinen”, hän toteaa: “Lihallisessa elämäntilassa elävä on kokonaan antautunut tämän ajallisen elämän hekumaan ja nautintoihin, eikä hänessä ole mitään merkkiä sielullisesta tai hengellisestä tilasta eikä edes pyrkimystä niihin.” Tällaisessa tilassa elävät ovat kytkeneet jopa kallisarvoisen järkensä “aistillisten, inhimillisten asioiden kahleisiin, sillä tämän maailman aistimukset täyttävät heidät ja heistä on tullut eläinten kaltaisia.”

Sielullisessa elämäntilassa vaeltavista pyhä Niketas puolestaan sanoo: “He eivät koskaan näe vaivaa hyveen ja Jumalan käskyjen vuoksi, mutta toisaalta he myös välttävät moitittavia tekoja, etteivät menettäisi ihmisten kunnioitusta.” He siis elävät ikään kuin hyveen ja paheen rajamailla.

Kuten lihallisia myös sielullisia ihmisiä hallitsee aineellisuuden henki, eikä heidän sisimmässään ole “valoa, joka ohjaisi heitä ja avaisi heidän ymmärryksensä käsittämään kirjoituksia, eivätkä he liioin kestä kuulla toisten kertovan hengellisistä asioista.” Tämän vuoksi apostoli Paavali sanoo, että “sielullinen”^{*} ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on; sillä se on hänelle hullutus, eikä hän voi sitä ymmärtää, koska se on tutkisteltava hengellisesti” (1 Kor. 2:14).

Voimme täydentää pyhän Niketaksen opetusta toteamalla, että sielulliset ihmiset näkevät pa-

* Suomalaisessa raamatunkäännöksessä on “sielullinen” (kr. psykikos) korvattu sanalla “luonnollinen”. Kenties aikamme eksegeetit ovat epäröineet saattaa ilmi apostoli Paavalin heihin suoraan sovitettavissa olevaa varsin aiheellista kritiikkiä.

han yleensä itseensä ulkoapäin vaikuttavana todellisuutena. Siksi he haluavat korjata itsensä sijaan muita. Heidän silmissään jopa Kirkon opetus voi edustaa pahaa, jos se estää heitä “to-teuttamasta itseään”. Ainakin nykyisin tällaiset ihmiset katsovat siten oikeudekseen pyrkiä muuttamaan käsityksiämme Kirkon ihanteesta ja opetuksesta, jotta voisivat avoimesti ja hä-peää vailla elää huolehtien “nautinnoista, koska ovat itserakkauden, tuon turmiollisen pahei-den ruokkijan vankeja”.

Tällaisesta meitä jo ennalta varoittaakseen apostoli Juudas on sanonut: “Viimeisenä aikana tulee pilkkaajia, jotka vaeltavat jumalattomuutensa himojen mukaan’. Nämä juuri saavat ai-kaan hajaannusta, he ovat sielullisia, henkeä heillä ei ole” (Juud. 18–19).

Hengellisistä ihmisistä pyhä Niketas kertoo: “Vaivoja karttamatta he puhdistavat jatkuvasti sieluaan ja pitävät Herran käskyt ja vuodattavat verensäkin Hänen rakkautensa tähden. He puhdistavat lihansa paastolla ja valvomisella, herkistävät sydämensä kyynelillä ja kuolettavat maiset jäsenensä kieltäymysten kyllästäväällä elämällä. Rukouksen avulla ja syventymällä hengelliseen kirjallisuuteen he kirkastavat mielensä ja täyttävät sen valolla. Kieltämällä oman tahtonsa ja omat halunsa he irrottavat sielunsa kiintymyksestä ruumiiseen ja näin kohoavat kokonaan hengellisiksi.”

Hengellisten ihmisten edetessä kohti himottomuutta ja rakkautta myös heidän järkensä kirkas-tuu. Lopulta he tulevat osallisiksi jopa siitä salatusta Jumalan viisaudesta, “mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mikä ei ole ihmisen sydämeen noussut ja minkä Jumala on valmis-tanut niille, jotka häntä rakastavat” (1 Kor. 2:9). Näin heistä “tulee ihmisille suola ja valo, Herran sanoin: ‘Te olette maailman valkeus ja maan suola.’” Kristillisestä näkökulmasta ai-noastaan hengellinen ihminen on luonnollinen, kun luonnollisella tarkoitetaan luomisen mu-kaista.

Tekopyhyys

Kirkkomme korostaa oikean uskon ja elämän välttämättömyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Näin tapahtuu muun muassa siksi, että ensimmäisiä edellytyksiä pyhyiden saavuttamiseksi on Kir-kon opetuksen mukainen ymmärrys itse pyhydestä. Ilman oikeaa käsitystä pyhyydestä me ajaudumme tekopyhyiden tielle. Tämä näkyy vaikkapa siinä, että ihminen, jolta tyystin puut-tuu käsitys ihmisen päämäärän todellisesta suuruudesta, tapaa verrata itseään Kristuksen ja esikuviksemme annettujen pyhien sijaan lähimmäisiinsä, kuten kertomuksen fariseus vertasi itseään publikaaniin (Luuk. 18:10–14).

Aito kristillinen elämä ei edusta tekopyhyyttä, sillä se tunnustaa synnin voiman. Tästä juontu-va raitishenkinen synnintunto pitää kristityn nöyränä ja vastaanottavaisena Jumalan pyhyidel-le. Sitä vastoin synnin todellisuuden kieltäminen tai synnin näkeminen vain ulkonaisena rik-keenä johtaa tekopyhyyteen. Kun ihminen on sokea omille synneilleen, hän tuomitsee pikem-minkin lähimmäisensä kuin synnin.

Meidän jokaisen tulee omassa elämässämme käydä jatkuvaa taistelua tekopyhyyttä vastaan, sillä tekopyhyys kovettaa sydämemme Jumalan pyhyydeltä enemmän kuin mikään muu. Tä-män vuoksi Kristus julistaa autuaiksi hengellisesti köyhät eli ne, jotka ovat katumuksella ja nöyryydellä voittaneet omahyväisyytensä ja tekopyhyytensä (Matt. 5:3). Pyhä Gregorios Pala-mas toteaa: “Tekopyhyys syntyy omahyväisyydestä, ja omahyväisyys on hengellisen köyhyy-den vihollinen.” Vain hengessään köyhien on mahdollista tulla osallisiksi taivasten valtakun-nan pyhyydestä. Niinpä eräs hengellisen elämän suuria paradokseja on, että kaikkein pyhinkin ihminen tuntee itsensä kaikkia muita keltvottomammaksi.

Valitettavan usein tekopyhyttä kuitenkin esiintyy jokapäiväisessä elämässämme, mikä tulee ikävällä tavalla ilmi jopa suhteessamme muihin ortodoksiin paikalliskirkkoihin. Kiinnittämme suureen ääneen huomiota niiden piirissä esiintyviin ongelmiin, jotta voisimme tällä tavoin “siunata” oman paikalliskirkkomme piirissä tapahtuvat laiminlyönnit ja edesottamukset, pönkittäen samalla entisestään omanarvontunnettamme ja omahyväisyyttämme. Muiden vikoja me kannamme silmiemme edessä, mutta omia selkämme takana. Näin oli jo Aisopoksen aikoina ja näin on yhä edelleen.

Samalla tavoin maailma suhtautuu meihin kristittyihin. Se on alati karkäs tuomitsemaan meidät tekopyhiksi, mutta näin tehdessään se itse sortuu omahyväisyyteen ja tekopyhyteen. Kuinka peittelemätöntä ja jollain perverssillä tavalla miltei vilpitöntä onkaan se riemu, kun yksikin kristitty sattuu lankeamaan ja jäämään kiinni itse teosta! Maailmalla ei ole välineitä ymmärtää, että missä pyrkimyksen kohteena on pyhyys, juuri sinne sielunvihollinen keskittää voimakkaimmat ja karaistuneimmat sotajoukkonsa. Kristityn elämä lankeemuksineen ja nousuineen jää maailmalle vieraaksi ja ulkokohtaiseksi.

Itse saatamme tuomita oman uskonveljemme tekopyhäksi ja ulkokultaiseksi jo sen perusteella, että tämä pyrkii peittelemättömästi elämään kristillistä elämää paastoten, jumalanpalveluksessa syviä kumarruksia tehden tai vaikkapa rukousnauhaa käyttäen. Koska meidän ei ole mahdollista mitata hänen sisäistä pyrkimystään, tuomitsemme hänet hänen ulkoisen toimintansa ja oman sisäisen tilamme perusteella. Taustalta löytyy yleensä oma sielullista elämäntilamme heijastava hyljeksiivä suhtautumistapa raitishenkiseen kristilliseen elämään oleellisesti kuuluvaa askeettista kilvoitusta kohtaan. Käännämme siis oman omantunton meihin itseemme kohdistaman soimauksen ulospäin. Kuka tässä on tekopyhä ja ulkokultainen?

Meidän tulee aina pitää mielessä, että Kirkon opetuksen mukainen hengellinen elämä ei itsessään johda tekopyhyteen tai farisealaiseen itsevanhurskauteen. Kuten Tito Colliander sanoo: “Hengellinen ihminen ajattelee hengellisesti; hän toivoo kerran saavansa kuulla enkeleitten ilon yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen (Luuk. 15:10), ja se syntinen on hän itse.”

Vaikka meidän on toki alati varottava tekopyhyttä, ei meidän tarvitse pelätä jokaiselle kristitylle tarkoitettua askeettista kilvoittelua, vaan omistauduttava sille entistäkin antaumuksellisemmin. Kilvoittelu on loppujen lopuksi ainoa keino voittaa maailman meihin iskostama tekopyhyys ja itsevanhurskaus. Tekopyhyteen on vain yksi lääke – pyhyys.

“Mutta”, Tito Colliander jatkaa, “jos pelkää tulevasi itsevanhurskaaksi työskentelemällä pelastukseksi hyväksi tai jos pelkää joutuvasi hengellisen ylpeyden valtaan, niin tarkastele itseäsi ja oivalla, että se, joka pelkää tulevansa itsevanhurskaaksi, potee sokeutta. Sillä hän ei näe, miten itsevanhurskas hän on.”

Ihmisenkokoisesta Jumalihmisen kokoiseksi

Koska pyhyys ja täydellisyys ovat jumalallisia ominaisuuksia, ne eivät ole pelkän inhimillisen ponnistelun ulottuvissa. Inhimillisin keinoin voimme tavoitella vain tekopyhyttä ja itsevanhurskautumista. Jos siis otamme mittapuuksemme ihmisen, niitämme pyhyiden sijaan auttamatta tekopyhyttä. Tämän vuoksi tekopyhyys moninaisine ilmenemismuotoineen ja harhauttavine naamioineen on ottanut pyhyiden paikan ihmisen luonnollisena tilana tässä langenneissa maailmassa.

Toisaalta meidän on kilvoituksemmekin tiellä muistettava, että vääristyessään myös kilvoituselämä voi johtaa tekopyhyteen. Jos ihminen saa päähänsä ajatuksen, että hän itse on saavut-

tanut tai ansainnut pyhyiden, hän alkaa samalla kuvitella suuria omasta itsestään ja nähdä kanssaihmisensä itseään paljon kehnompina. Kuten aina, kun on kyse tekopyhyydestä, on tämänkin taustalla ihmisen tai ainakin inhimillisyyden korottaminen mittapuuksi, vaikka ulkoisesti tavoiteltaisiinkin jumalallista.

Kristillinen elämä askeettisine kilvoituksineen ja eettisine ihanteineen on aina jumalallis-inhimillistä. Vaikka ihmisen on mahdotonta saavuttaa pyhyyttä omin voimin ja puhtaasti inhimillisin avuin, “Jumalalle kaikki on mahdollista” (Matt. 19:26). Ihminen tarvitsee Jumalan armoa voidakseen kilvoituselämässään kurottautua kohti pyhyiden täyteyttä. Pyhyys on lahja, joka annetaan meille ylhäältä. Siten kukaan ei voi ansaita pyhyttä, mutta kunkin meistä on tehtävä itsemme sille vastaanottavaiseksi. Jumala ei näet väkivalloin – ikään kuin pakkoruokinnalla – pyhitä ketään.

Jumala yksin on itsessään pyhä. Ihmisen pyhyys on osallisuutta Jumalan pyhyydestä, toisin sanoen taivaan valtakunnasta, joka sinapinsiemenen kaltaisena on jo sisäisesti meissä. Jo kas- teessa me näet saamme osaksemme Pyhän Hengen armon, mutta se vaatii meiltä jatkuvaa huolenpitoa, jotta se voisi kasvaa ja kantaa Hengen hedelmää, eikä tukahtua maallisten huolien ja maailmallisten halujen alle. Meidän on muokattava sydämemme maaperää paastolla ja hyvillä teoilla, sekä kastettava sitä rukouksin ja katumuksen kyynelin. Tällaisen kristillisen kilvoituselämän hedelmiä ovat sisäinen rauha, rakkaus Jumalaan ja lähimmäiseen, sekä aito ylösnousemuksen riemu. Sen lopullisena päämääränä ja huipentumana on pyhyiden täyteys.

Ortodoksisten paikalliskirkkojen elämässä tätä päämäärää kohti kulkeva tie saattaa toisinaan olla paikoittain hyvinkin sankan hetteikön peitossa, mutta itse päämäärä on yleensä selvä ja ohjaa sinnikästä kulkijaa. Omassa paikalliskirkossamme päämäärä näyttäisi tällä hetkellä vai- puneen pitkälti unohduksen hämärään. Kukaan meistä korostaa vain tien eri vaiheita ja painot- taa eri pyhyiden hedelmiä, mutta itse päämäärä on hukassa.

Eräs ongelmamme on, että olemme korvanneet pyhyiden hyvydellä. Toki myös hyvyys kuu- luu kristilliseen käsitteistöön, mutta ainakin nykyaikana se tapaa saada aivan liian ulkokohtai- sen merkityksen. Hyvydestä on tullut jotain, mitä voidaan miltei määrällisesti punnita. Kris- tillisen etiikan kannalta pyhyiden suoranainen korvaaminen hyvydellä on erittäin ongelmal- lista.* Se paitsi kaventaa kristillisen elämän ulkokohtaisuuden ja tekopyhyiden maailmaan myös hämärtää käsitystämme varsinaisesta päämäärästämme.

Saatamme myös ajatella, että voimme jättää “omaan arvoonsa” Kirkon säädökset ja ohjeet, kunhan vain suuntaamme elämämme rakkauden kaksoiskäskyn mukaan. Toki rakkauden kak- soiskäskyyn sisältyy sekä tie että sen hedelmät, mutta ilman varsinaisen päämäärän tuntemista me kylvämme ja korjaamme jumalallisen rakkauden sijaan vain inhimillistä rakkautta. Olem- me tehneet jumalallisesta rakkaudesta kovin inhimillisen asian – aikamme ilmausta käyttäen “ihmisenkokoisen”. Edustamme jumalallis-inhimillisen uskon sijaan “ihmisenkokoista kristil- lisyttä”, mikä on erään Kirkon varhaisaikana vaikuttaneen harhaopin muunnos ja uusi tule- minen.

Koska olemme heittäneet Kirkon turvaksemme asettamat säädökset ja ohjeet, nämä hengelli- sen elämän ja pelastuksen tien liikennemerkkit, ojan pientareelle, alamme kääntyillä tiellämme tavan takaa eri suuntiin. Tämän vuoksi olemme kykenemättömiä ratkaisevasti edistymään py- hyydessä, maailman pyhittämisestä puhumattakaan. Nostatamme vain samoja tomuja. Juuri tällaisen “sielullisen” ja “ihmisenkokoisen” kristillisyyden hedelmiä ovat omahyväisyys ja te- kopyhyys, vaikka sitä yleensä julistetaankin hempein sävyin. Englantilainen David Dale

* Ortodoksiset kirkkoisät eivät varsinaisesti tee jakoa hyvien ja pahojen tai moraalisten ja moraalittomien ih- misten välillä, vaan tarkastelevat ihmistä terapeuttisesti eli pyhyiden näkökulmasta.

kutsuu tällaista ihmisen mittoihin sovitettua julistusta “vaaleanpunaiseksi fasismiksi”, helvettiin johtavaksi tieksi, joka on päällystetty hyvillä aikomuksilla.

Pyhiinvaeltajat

Kristittyinä meidän on oltava erityisen tarkkoja siitä, mitä tietä taivallamme. Sanotaanhan, että varhaisin kristittyihin viittaava ilmaus on “sen tien kulkijat” – eikä tämä suinkaan tarkoita samaa kuin “sillä tiellä maleksijat” tai edes “sillä tiellä kuljeskelijat”. Kristitty on aina pyhiinvaeltaja. Päämääränään hänellä on taivaallinen Jerusalemi, joka ei ole “ihmisenkokoinen”, vaan Jumalihmisen Kristuksen kokoinen.

Tie, jota pitkin me tässä kuoleman varjon maassa kohti taivaallista Jerusalemiä vaellamme, on kapea ja vaikeakulkuinen. Se on vieläpä niin kapea ja vaikeakulkuinen, että jättäytyessämme “ihmisenkokoisiksi” me joko kadotamme sen tyystin näkyvistämme tai sorsumme sen varrella vaaniviin lukuisiin vaaroihin. Siksi meidän ei tule seurata niinkään omaa inhimillistä ja rajallista harkintaamme kuin Kristuksen ja Hänen pyhiensä esimerkkiä, sillä vain heidän valossaan me voimme erottaa oikean suunnan ja kulkureitin.

Näin tekevä sinnikäs pyhityksen tien kulkija raivaa tietä myös niille, joilta ei muutoin löytyisi uskallusta astua vaarallisille ja hetteikköjen vallassa oleville tieosuuksille. Jumalan armosta voi yhden ihmisen panos osoittautua siten käsittämättömän suureksi ja merkittäväksi. Jo tämän vuoksi me annamme niin suuren arvon pyhille ihmisille. He ovat pioneereja ja tienraivaajia; ja vaikka itse olisimme jättäneet tien umpeutumaan, he osoittavat meille paitsi oikean reitin myös ne keinot, joiden avulla voimme yhä uudelleen ja uudelleen raivata tien kulkukelpoiseksi.

Parhaiten juuri pyhyiden tiellä kulkeminen avaa ymmärryksemme kristinuskon yhteisölliseen puoleen. Nimenomaan yhteinen päämäärä ja ponnistelu muokkaavat ihmisistä rakkauden yhteisön. Ranskalainen lentäjäkirjailija Antoine de Saint-Exupéry on kuvaavasti sanonut: “Jos meillä on itsemme ulkopuolella yhteinen päämäärä, joka meidät yhdistää, muuttuu hengityksemme kevyeksi, ja kokemus osoittaa meille, että veljesrakkaus ei ole sitä, että katsomme toisiamme, vaan että katsomme samaan suuntaan. Oikeita tovereita ovat vain ne, jotka samaan köyteen luottaen ponnistelevat samalle huipulle tavatakseen siellä toisensa. Ellei näin olisi, kuinka silloin tuntisimme tänä mukavuuksien aikakautena täydellistä iloa jakaessamme viimeiset eväämme erämaassa?”

Hekkuva Hiillos 2/2003